בית דין צדק
שער המשפט
בהשתתפות הרבנים
מאנסי ניו יארק

בס"ד

דיני תורה בחנם ובהעניק לבעלי דין זכותם
לדין גמור - ולקבלת מהיכן דנתני בכתב

לשכת בית דין: TEL. (845) 425 9708

RABBINICAL COURT
SHAR HAMISHPOT
17 MOSIER COURT
MONSEY N. Y. 10952

מחלקת "דיני ממונות" ❀ שנאו רע ואהבו טוב והציגו ב"שער משפט" אולי יחנן השם אלקים צבקות שארית יוסף (ישעי' מו, ח')

שטר בירורין

היום יום ____ פרשת _____, יום ____ לחודש _____ שנת תש"__ לפ"ק

מודים אנחנו בעלי דין החתומים מטה שקבלנו עלינו מרצונינו את הרב אברהם שמואל יהודה געשטעטנער נ"י, לדון ולהורות לנו בדבר הסכסוך שבינינו [בענין: _____] בתור דיין יחיד[א], על פי אחד מן האופנים הללו:

1. ד"דין גמור"[ב], [בלי שום וויתור מן הזכייה שעל פי ד"ת[ג]], (או דינא דמלכותא או דרך הסוחרים - היכא דשייכי להלכה) - עם "מהיכן דנתוני"[ד]].
2. ד"פשר קרוב לד"ת"[ה], [דהיינו בוויתור עד "שליש"[ו]] מן הזכייה שע"פ ד"ת, (או דד"מ או דרה"ס, היכא דשייכי להלכה) - עם "מהיכן דנתוני"[ד]].
3. ד"פשרה"[ה], [דהיינו בוויתור "חצי" הזכייה שע"פ דין תורה, (או "דינא דמלכותא" או "דרך הסוחרים", היכא דשייכי להלכה) - עם "מהיכן דנתוני"[ד]].
4. דהרכב ה"הלכה" עם ה"תיווך"[ז], [דהיינו, דין תורה - בצירוף שכל האנושי, (במיזוג שלפי החלטת וראות עיני הדיין) - בלי "מהיכן דנתוני"[ח]].
5. ד"תיווך"[ז], [דהיינו, על פי יישרות ה"שכל האנושי" - שאינה קשורה בדין תורה כלל, (הנקרא בלשון ענגליש "ארבטרעישן") - בלי "מהיכן דנתוני"[ח]].

ואנו מעניקים כח ההחלטה באיזה מן אופנים הנ"ל לנקוט - לבחירת הדיין - לאחר שמיעת הטענות ומענות[ט], ואנחנו מקבלים עלינו לציית לפסק דינו בלי שום השמטה כלל. אם אחד מאתנו ישתמט מלבוא לבי"ד לגמור הטענות, הרשות ביד הדיין להוציא הפס"ד כפי חוות דעתו. אנו מקבלים שלא להביא לבי"ד שום "טוען" - ואף לא "טוען פרטי"[י], וכש"כ דלא "טוען מקצועי" ("פראפעשאנעל") - לסייע לצדינו כלל[יא], [ואם ירצה הדיין לשמוע חוות דעת מומחיי, יכול לפנות אל "מומחה" שבבחירתו על חשבון שני הצדדים]. וכן יש בכוחו להוסיף על הפסק דין אם ישאר איזה ספק[יב]. ואם יארע, שעל אף שחתר הדיין אחר האמת [של ה"מציאות" בגופא דעובדא היכי דהוי (ושל ה"הלכה" ו"דינא דמלכותא" ו"דרך הסוחרים")] ביישרות מבלי לנטות הקו לשום צד[יג], ועכ"ז טעה בשגגה, אנו מוחלין לו על שגגתו בזה ובבא ונסלח לו בין בדיני שמים ובין מדיני אדם[יד], [ומכ"מ אם הדיין ישנה פס"ד מוטעת חייבים אנחנו לציית להפס"ד המתוקן[טו]]. תוקף שטר זה יהיה ככל שטרי בירורין המועילים ע"פ תוה"ק, וגם בתוקף המועיל ע"פ חוקי הממשלה, [כי וויתרנו על זכיותינו שע"פ חוקי "ארבטרעישן"]. וכל זה נעשה בקנין גמור אגב סודר במנא דכשר למקניא ביה, בביטול מודעות ומודעי דמודעא עד סוף כל המודעות, דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרא והכל שריר וקים

ועל זה באנו על החתום[טז] יום ושנת הנ"ל. פה_____ ניו יארק יצ"ו.

תובע\ת\ים _____ אדרעס _____ טעל. _____ סעל. _____

נתבע\ת\ים _____ אדרעס _____ טעל. _____ סעל. _____

הערות: (א), עי' טושו"ע (ג, ב') דבקבלו עליהם הבע"ד דיין יחיד, דינו דין. ובגדר דבר זה עי' **תשובות הגאונים** (שערי צדק ח"ד, שער ז', ל"ז), **חכמי פרובינציא** (חו"מ ג'), **רשב"א** (ח"א, אלף קכ"ו. וח"ו, קכ"ז), **תשב"ץ** (ח"א, קס"א. וח"ב, ט"), **רא"ש** (כלל י"ו, ח'), **רדב"ז** (ח"ג, תתקמ"ד), **ב"ח** (שנות מ', וקכ"א. וחדשות י"ח), **אור נעלם** (ל"ט), **מהרש"ל** (ל"ה), **שבות יעקב** (ח"א, קל"ז, וקל"ד), **מהרא"ן** (עמיל, ל"ד), **ספר יהושע** (ק"ט), **בית יעקב** (י"ח), **תשובה מאהבה** (ח"א, ב'), **עין יצחק** (אה"ע נ', אות ז'), **מהרי"א** (חו"מ רכ"ה), **חקרי לב** (חו"מ א', ופ"ד), **מכתם לדוד** (פרדו, חו"מ ג', הו"ל), **אמר שמואל** (חו"מ ב'), **גר מערבי** (מלכא, ח"א, כ"ז, אות י"ד. וס"ג, וקכ"ד), **שפת הים** (מאאיר, ז'), **הנחין חיים** (פאלאגי, ז'), **משכנות הרועים** (אלחיך, מע' ד', אות ל"ו), **מעשה אברהם** (חוצין, חו"מ א'), **כרם חמר** (אנקאווא, חו"מ ל"ה), **באר המים** (צ"ג), **תורת חכם** (ידיד, כ"ה), **חקרי הלכה** (מוהליבר, חו"מ ג'), **איל מלואים** (קוק, ג'), **ישכל עבדי** (הדאיה, ח"ד, חו"מ א'), **זקן אהרן** (הלוי, ג'), **מר ואהלות** (ענתבי, חו"מ ב', וג'), **כסא שלמה** (לנאדו, ח"א, א'), **מוסדי ישעיה** (הלפרין, ח"ג, ג'), **סולם יעקב** (מקסין, ו'), **עזרת יהודה** (מאלין, פ"ג), **שאילות שמואל** (תוספאה, מ"ט), **מהרש"ם** (ח"ב, צ"ט. וח"ג, ל"ה), **בית שלמה** (חו"מ א'), **אבני נזר** (חו"מ א'), **שם אריה** (ליפשיץ, חו"מ ה'), **בית שמואל אחרון** (חו"מ ג'), **אורח משפט** (ג', ס"ט), **אבן יקרה** (ח"א, חו"מ א'), **חוזן אחרן**, (ג', ס"א), **ד"נ** (כ"ג, ו"ח וי"ט. ע"י, ס"ג), **אבני שהם** (ג"יוו, כ"ג), ע"ש. **(ב), אפילו** בע"ד שהוא ת"ח - ויודע שיצא זכאי ע"פ דין, מ"מ נכון (בכמה מקרים) שיסכים לאיזה וויתור ופשרה (כאופנים ב' - ה') - ולא להעמיד עצמו על ד"ת (כאופן א), [עי' **ב"מ** (ל', ב'), **מהר"י בירב** (ס'), **דרכי נועם** (חו"מ, ט'), **מכתם לדוד** (חו"מ ח', וי"ח), **טושו"ע** (י"ב, כ'), ע"ש], אבל א"א לכופו על זאת, וכנ"ל (אות א'). **(ג),** זולת בשני אופנים - דהכרח לפשר (כאופן ב') וא"א לדון ד"ת עמו: **(א),** כשיש חיוב שבועה [אמיתי, ולאפוקי מרומה, עי' **טושו"ע** (פ"ז, ל"ח), ע"ש] - בכדי למנוע מעונש שבועה, עי' **בטושו"ע** (י"ב, ב'), **וברכ"י** (שם, אות י"א), ע"ש. **(ב),** כשא"א לברר הדין - מכח שיש ספיקות ב"סברא" לרוב הדיינים - בדבר שאינו מבורר בפוסקים, עי' **שו"ת הרא"ש** (כלל ק"ז, ו'), **טושו"ע** (י"ב, ה'), **סמ"ע** (שם, י"ב), **נתה"מ** (שם, ח', ז'), **תומים** (שם, ז'), **רד"ם** (חו"מ, ו'), **שבו"י** (ח"א, ק"ט), **עבוה"נ** (ס"ת, וק"נ), **אריה דבי עלאי** (אבני זכרון לחו"מ, סי' ט', אות ד'), **מהרש"ם** (ח"ג רפ"ג), **ד"ג** (פ"א, א'), ע"ש. **(ד),** עי' **טושו"ע** (י"ד, א' וד'), **נודב"י** (מה"ת חו"מ, א'), **שו"ם** (מהדו"ת ח"ב, פ"ד. ומהדו"ד ח"ג, ק"א), **מהרש"ם** (ח"ד, י"ב), **שלה"ק** (מס' ר"ה, עמוד הדין) - בחיוב ובמעלת נתינת "מהיכן דנתוני", ע"ש. והנם שלהלכה די לכתוב הטענות ומענות והפס"ד - וא"צ לכתוב הטעמים, משום; "דכל ב"ד יפה - כששומעין הטענות יודעין לפסוק עליהם - כי תורה אחת לכולנו", עכ"ל **הסמ"ע** (י"ד, כ"ז), מ"מ בכדי להפיס דעת הבע"ד - ולהראותם שאין לנו מה להסתיר - אנו עושים **רוב פעמים** לפנים משוה"ד; לכתוב גם המקורות והנימוקים של הפסק"ד. **וכאן** המקום להעתיק מ"תקנות" הבי"ד - בענין האפשירות להפריך פס"ד: **(א),** אם יש לשון ת"ח - איזה מראה מקום בהלכה - בהוכחת "טעות" המפריך את הפס"ד, עליו לעשות זאת "בכתב" [ולא תמורת שכר או טוה"נ מהבע"ד שמהפכים בזכותו] - ולהפנותה לכתובת (או פעקס) של ה"בית דין", **ואם** אכן יתברר שההערה צודק - טעות לעולם חוזר. [וכל הערה - שיופנה ל"הדיין" עצמו - בין בעל פה (פא"פ\טעלפון) - ובין בכתב (פעקס\דואר), ישאר בלי שום תגובה]. **(ב),** הערות מתקבלים - רק עד משך שלשים יום - מיום יציאת הפס"ד, ומאז והלאה - חל "מחילת" הבעלי דין שבשט"ב על "טעות". [אולם הדיין יכול לחזור מן פס"ד מוטעת אף לאח"כ - והבע"ד מחויבים לציית להפס"ד המתוקן - וככתוב בשט"ב]. **(ג),** האפשירות להפריך הפס"ד - הוא רק ע"י גילוי של **"טעות"** מוחלט בהפס"ד - כלומר; שמנוגד ל"דין **מפורש"** בפוסקים - **או ל"כללי ההוראה"** וכו'ב, אבל במידי דחלא **ב"סברא"** או **ב"דימוי מלתא למלתא"** - בודאי שההכרעה בזה תלוי - בדעת אותו הדיין שדן בהנידון, דהרי ע"ז חותמים הבע"ד - בשטר בירורין; שאך ורק דעתו של דיין "זה" - תהיה מכרעת, וכמש"כ **הרא"ש** (סנהדרין פ"ג, כ"ו. ופ"ד, ו'), **והטור** (כ"ה), **מהריב"ל** (ח"ג, ל"ב), **מבי"ט** (ח"א, ס"ב),

לחם רב (קפ"ד), **תשב"ץ** (ח"ב, קט"ז) - וז"ל, שאין כאן טעות אפילו ב"שיקול הדעת", שאם אני פסקתי לפי "סברתי" - והוא.. חושב; שיש לו "סברא" אחרת.. - אין לדיין לדון אלא ע"פ דעתו, וכיון שקבלוני דיין עלימם - אני חייב לדונם ע"פ מה שנראה לי - וא"א לבטל דיני אלא ע"פ ראיה ברורה, כע"ל, **מהרש"ל** (שו"ת, ל"ז), **חוט השני** (ס') - [הובא לשונו **בפת"ש** (כ"ה, ה')], **לבוש** (י"ב, ב'. וי"ד, ו'), **אמרי בינה** (חו"מ, ל"ב ול"ז), **ועדה"ש** (י"ב, ג', וי"ד, ח', וכ"ה, ב'), ע"ש. [וע"ע **חת"ס** (הפטרת דברים, ד"ה איכה) **ותפארת שלמה** (ליקוטים, רות), במעלתה המופלגת של ב"ד הדן בחנם - או באופן שאין להם שום יתרון כ"ש (ואף לא בעיקופין) - מן הגעת הדיון אצלם (ואף לא באופן המותר ע"פ הלכה), דרק על ב"ד כה"ג - נאמר הבטחת הכתוב ד"**אלקים נצב בעדת קל**" - ועד כדי כך; שאפילו **אם** טוענין בהלכה (ולא נתעררו ע"ז) - מן השמים היא זאת בכדי לזכות את הזכאי באמת, ע"ש]. **(ה),** מכיון שתוצאת הדין אינו יודוע להבע"ד, ע"כ מסכימים כ"פ לפשר כאופן ב' או ג', דנוח להם להפסיד רק השליש או החצי מלהפסיד הכל, אבל א"א לכוף ע"ז, עי' **טושו"ע** (חו"מ י"ב, ב'), **(ו),** עי' **פת"ש** (י"ב, סק"ג), **שבו"י** (ח"ב, קנ"ה. וח"ג, קפ"ה), **חת"ס** (חיו"ד, רל"ט, וחאה"ע, קי"ז), **דברי מלכיאל** (ח"ב, קל"ג), **מנח"י** (ח"ב, ע"ז, אות ח'. וח"ה, קל"ג), דעד וויתור "שליש" - נחשב כפשר "קרוב לד"ת", ע"ש. **(ז),** מכח סיבות ניחא לפנימים להבע"ד; להתדיין על פי ישרות שכל האנושי, אבל א"א לכוף ע"ז. **(ח),** הדבר פשוט, דבמקרה שהפסק דין מבוסס גם על שכל האנושי - לא שייך ליתן "מהיכן דנתוני". **(ט),** עי' **מאזנים למשפט** (י"ב, סק"ג) שהכריע בין מחלוקת הפוסקים אם לבכר בפשרה על דין גמור, שיניחו ההחלטה על דעת הדיין - לאחר שמיעת הטענו"מ עי"ש, והנם שא"א לכוף ע"ז, מ"מ בודאי שהדיין יכול להתנות שאינו מקבל עליו הדיון רק באופן זה, וז"פ. **(י), עי' מכילתא** (שמות כ"ג, ז'), **מרכה"מ** (שם, אות י"ג), **ל"ש** (שם, שב"ב), **שו"ת הרמב"ם** (רע"ב), **ריטב"א** (ב"ב ל"א, א', ד"ה טוען), **טושו"ע** (י"ז, ו'), **רדב"ז** (ח"ב, תשי"ג) **בכח הבע"ד למאן מלהתדיין בנוכחות שום טוען כלל**, והובא להלכה **בפ"ת** (שם, סק"ז), **כה"ק** (קכ"ג, ט"ו), **באר שרים** (ח"ג כ"א). **(יא),** כיון שהם מוחזקים - להיות בגדר **"רשעים" - המלמדין הבע"ד לטעון שקר"**, עי' **משנה** (אבות פ"א, מ"ח), **רש"ל** (שם), **רבינו יונה** (שם), **רשב"ץ** (שם), **מדרש שמואל** (שם), **תוי"ט** (שם), **באור הגר"א** (שם), **וגמרא** (סוטה פ"ז, ב'); **משרבו לוחשי לחישות בדין** (פירש"י, עורכי הדיינין ומתלחשים עם הדיינים לפתוח להם פתח בזכותו של זה ובחובתו של זה), **רבה חרון אף בישראל ונסתלקה השכינה**, ע"ש, **מחזור ויטרי** (תקל"א), **רא"ש** (פ"ג, ח'), **טושו"ע** (ז', י"ב. וט', ו'), **שעמ"א** (י"ז, ה'), **ערוה"ש** (שם, ט"ז), **ד"מ** (קכ"ד, א'), **ש"ך** (קכ"ג, ב'), **וערוה"ש** (שם, ט"ז), **החפץ חיים** (ל"ב, אות ב'), **משפט וצדקה בעיקב** (ח"א, רנ"ב), **תו"ת** (שמות כ"ב, ח', אות ק"ז), **תשוה"נ** (ח"א, תשצ"ד) ועי"ש, וע"פ ברור שיש איסור עמוד להניחם לבוא לבי"ד, עי' **טו"ע** (ט', ו') וז"ל: **אין לדיין הנימה לתלמיד בור שישב לפניו, שלא ישא ויתן** עמו, ויטה מדרך **האמת** עכ"ל, וא"כ כש"כ וק"ו דאסור להניח אנשים המוחזקים כ"שקרנים" בעד בצע כסף, שיבואו בבי"ד, וז"פ. **(יב),** עי' **מהריב"ל** (ח"ג, ק"ט), **מהרי"ט** (ח"ב, קמ"א), **אהל יהושע** (ח"ב, נ'), **ברכ"י** (כ"ג, אות ח'), **אורחהמ"ש** (כ"ג, ה'). **(יג), עי' טושו"ע** (י"ב, ב'), **וז"ל**; וכשם שמוזהר שלא להטות הדין - כך מוזהר שלא יטה הפשרה, עכ"ל, וה"ה כלפי "תיווך". **(יד),** כי מין האנושי עלול לטעות - והדיין אינו רוצה לקבל עליהם אחריות חמור כזאת **אם** יטעה בלא יודעין, וידוע שכן כ' **החו"ד** בצוואתו; שרק בתנאי זה שבו לדין, [אבל פשוט, דא"א לנצל מחילה זו - כהיתר לעוות את המשפט במידה ח"ו, [עי' בקובץ **שערי הלכות** (גליון כ"ז) מש"כ בזה]. **(טו),** כי המחילה הוא רק כלפי הדיין - כשטעה בלא יודעין וכנ"ל (אות י"ג), ולא להבע"ד שכנגד - כשהדיין אכן עמד על הטעות - ושינה את הפס"ד, [עי' **טושו"ע** (כ'), שו"ת **הרא"ש** (כלל צ"ט, ו'), **אבן יקרה** (חו"מ, ג'), ולעיל (אות ד', תקנה ב')], וז"פ. **(טז),** אחר חתימת שטר זה אין צורך וגם אינו נכון לחתום על "ארבטרעישן" בלשון ענגליש, כי שטר זה יש לה תוקף מלא בדינים. ובמקרה שאכן עושין כן, יש ליזהר (ע"י מתרגם מקצועי דוקא); שהלשון יתאים בדיוק למש"כ פה, אחרת יתכן שיתבטל כל כח התורני שבכאן.

נעשה כהלכה ע"פ ספר **משפטים כהלכתם** (ה' דיינים), להוציאו מ"פנקס בי"ד": 0082 - 874 - (718) \ 9037 - 789 - (800) [מסמן # 12], להסברה לכל הנוגע לזה - אפשר להתקשר: 9708 - 425 - (845)